

Kjønnsbalanse i forskning

Kunnskapsdepartementet

Pb 8119 Dep
0032 OSLO

Deres referanse:
10/1676-

Vår referanse:
13/164-2

Vår dato:
29.11.2013

Komité for kjønnsbalanse i forskning (Kif) - forslag som kan bedre kjønnsbalansen i toppstillinger ved universiteter og høyskoler

I melding til Stortinget nr 18, *Lange linjer – kunnskap gir muligheter* (2012-2013), ble Komité for kjønnsbalanse i forskning (Kif-komiteen) bedt om å gi «konkrete forslag til hvordan vi raskere kan nærme oss målet om kjønnsbalanse i toppstillinger ved universiteter og høyskoler». I slutten av juni 2013 kom en mer detaljert bestilling fra Kunnskapsdepartementet om å komme med «en prioritert liste over nye og eksisterende tiltak, der tiltakene er konkretisert så langt som mulig, inkludert et kostnadsestimat». Listen skal omfatte en prioritering på tvers av UH-sektoren og forskningsinstituttsektoren, samt innenfor hver av sektorene. I tillegg ble komiteen bedt om å vurdere ”120 %-modellen” fra Sveits som et mulig aktuelt tiltak for Norge.

Ordningen med en Kif-komité ble opprettet i 2004 som *Komite for integreringstiltak – kvinner i forskning*, og vil med ny komité fra 2014 gå inn i sitt ellefte virkeår. Formålet med komiteen er å støtte opp om og gi anbefalinger om tiltak som kan gi økt kjønnsbalanse og bidra til integrering av likestillingsarbeid i UH-sektoren og forskningsinstituttsektoren. Opp gjennom årene har komiteen kommet med mange forslag til konkrete og målrettede tiltak som kan bidra til bedre kjønnsbalanse i forskning.

Vedlagte dokument er en sammenfatning av forslag og tiltak komiteen har innhentet og utviklet i løpet av disse årene. Komiteen har kommet med egne forslag, men også samlet andres og latt seg inspirere av andre land.

Komiteens vurdering av 120%-modellen fra Sveits

120%-modellen er en stipendordning som er en del av The Swiss National Science Foundation (SNSF) sin Action plan 2013-2016 for å tiltrekke seg og beholde unge lovende forskere (se http://www.snf.ch/SiteCollectionDocuments/snf_aktionsplan_2013_2016_e.pdf). Karrierestøtte er et av satsningsområdene. Målet er å få postdoktorene til å gjennomføre perioden, fortsette det akademiske karriereløpet og ikke bli forsinket på veien. Man kan søke ordningen hvis man:

- Er postdoktor med ansvar for barn
- Har vist et potensiale for en forskerkarriere.
- Har minst 80% SNSF finansiering

Stipendet kan brukes til:

- Å jobbe redusert en periode (minimum 60% stilling) og på samme tid få hyret inn en person i 20% stilling.
- Støtte til *childcare cost*.
- En kombinasjon av begge, det vil si arbeide i redusert stilling samt få støtte til *childcare cost*.

Komiteen mener en slik modell ikke er relevant for norske forhold. I Norge har vi gode velferdsordninger som langt på vei dekker denne type behov. Komiteen mener at det er andre institusjonelle tiltak som kan gi bedre effekt i norsk sammenheng, se satsningsområde (5) *nasjonale insentiver for institusjonelle tiltak*.

Forskningsperiode etter foreldrepermisjon

Som et alternativ til 120%-modellen foreslår komiteen at Kunnskapsdepartementet vurderer å støtte muligheten for et forskningssemester etter foreldrepermisjon.

I enkelte livsfaser kan de høye kravene til produktivitet bli en belastning. Etter endt foreldrepermisjon kan det ta tid å sette seg inn i forskningen igjen. Med en ren forskningsperiode etter foreldrepermisjon kan overgangen gjøres enklere og mer effektiv.

Avgrensning

Kunnskapsdepartementets bestilling er svært omfattende og med kort leveringsfrist for en komité med en begrenset sekretariatsfunksjon. I tillegg kommer den i sluttspurten av en komitéperiode. Kif-komiteen har verken hatt kapasitet, eller ressurser til å innhente kompetanse til å foreta en kostnadsberegning av tiltakene.

Oppdraget er løst ved å samle et utvalg av våre erfaringer gjennom ti år, og å peke ut de satsningsområdene som vi anser som de viktigste og mest effektive tiltakene som kan bidra til en bedre kjønnsbalanse i toppstillinger.

Det er viktig å merke seg at det er mangel på følgeforskning og evaluering av likestillingstiltak, noe som gjør det utfordrende å rangere tiltak etter effekt. Som følge av forskningssektorens heterogene sammensetning finnes det dessuten mange varianter av hvert tiltak. I tillegg finnes det generelt lite oversikt over instituttsektorens virkemidler for å fremme kjønnsbalanse.

Kif-komiteen ønsker tettere dialog med Kunnskapsdepartementet om tiltak som fremmer kjønnsbalanse og mener dette dokumentet kan danne grunnlag for videre dialog og samarbeid for ytterligere utredning av forslagene.

For flere forslag fra Kif-komiteen, se vedlagt kildeoversikt og [Ressursbanken](#) for ytterligere dokumentasjon.

Vennlig hilsen

Gerd Bjørhovde
Leder, Kif-komiteén

Hege Løvbak
rådgiver

Vedlegg:

Forslag som kan bedre kjønnsbalansen i toppstillinger i uh- og instituttsektoren
Litteraturliste